

Haridus majandab kehvasti

Kuivõrd ekslikud võivad olla väheläbipaistva eelarve alusel välja öeldud mõtted, selgub, kui süveneme näiteks järgmise aasta eelarve hariduskulude kasvu arvel tehtud kriitikasse.

On tõesti tõsi, et hariduskulude osa 1998. aasta eelarve kavas on vähenenud 16,8 protsendilt 16,2 protsendile ning kulutuste kasv võrreldes eelmise aastaga on üksnes 11 protsenti, mis on peaaegu 4 protsenti vähem kui eelarve keskmine kasv. Kuid kas sellest siiski järeldub, et eelarve koostamisel on haridussfäärile 4 protsendi ulatuses liiga tehtud? Julgen kahelda.

Hinnangud on ekslikud

Esiteks on 1998. aasta eelarves 150 miljoni krooni ulatuses kasvanud kulud, mis on seotud eelseisvate, majanduslikult tulenevate probleemide leevendamiseks mõeldud ressursside loomisega ning teiseks Eesti ettevalmistumisega Euroopa Liidu täisliikmeks saamisega. Kui need kulud maha arvata, jääb eelarve võrreldavaks kasvaks 13,7 protsenti ja hariduse miinuseks

**Heido
Vitsur**

SEISUKOHT

Loe ka Ärileht, 22.10.

ainult 2,7 protsenti. Kuid ega seegi veel lõplikku hinnangut tähenda.

Kui planeerimine lähtudes saavutatud tasemest on üks kõige levinumaid ja lihtsamaid meetodeid, on ta kõige eksitavam ja reaktioonilisem, sest ta toetub arvamusele, et kõik võib jääda nii nagu oli ja et midagi pole muutunud ning et olemasolev on parim.

Õpetajaid on liiga palju

Meie hariduskulude põhjalikumal analüüsil selgub, et kogu meie haridussüsteem on oma vaesuse juures äärmiselt pillav ja ebaratsionaalne. Meil

on palju rohkem õpetajaid tuhande õpilase kohta kui OECD riikides, rääkimata vaesematest riikidest. Meil on meie jõukusega võrreldes sageli ebaproportsionaalselt palju pörandapinda ühe õpilase kohta, seega ka majanduskulutusi. Tingituna õpilaste arvu (sündivuse) langusest need näitajad halvenevad veelgi. Kuid seda, kas vajalik korrektuur 1998. aastaks on ekvivalentne 2,7 või 4 protsendi või hoopis suurema summaga, ei saa tõestada seni, kuni ei ole tehtud arvestusi. Kuid ka see kõige primitiivsem, võrdlusele põhinev analüüs näitab, et kokkuhoiu võimalused on siin tunduvalt suuremad kui 4 protsenti.

Samas on aga arusaadav, et ulatuslik koolireform ei ole lihtsate killast ning katsed kujunenud olukorda muuta, kohtavad tugevat vastuseisu. See töö on valitsuse ülesandeks ja valitsus koostab selleks plaanid, eelarve ja kannab vastutust. Teda võib usaldada või mitte, aga segada ei tohi.

Heido Vitsur on peaministri majandusnõunik